

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה ז.

עין משפט נר מצוה

לד א מיי פ"ד מהל' קדוש
החלס הכ"ס י סגמ עשין
מ: מ
לה ב מיי שם הלכה א סגמ
שם:
ל' ג ד מיי שם הל' יד:
לד ה טו"ע א"ת ק"י מטב
ס"ף א:
לח ו ז מיי פ"ד מהל'
שקלים הל' י סגמ עשין
ה': מ
לח א מיי פ"ד מהל' כלי
המקדש ה': ז

הא בבב"א מום. בעל מום מעיקרו דמס ונעשה בעל מום כיון
דלא חזי לאכילה מונים לו משעת הולדה ואין לדקדק מכלל
שהיה שייך כל מאחר בנתינה לכהן דהכל לענין להאכילו בתוך שנתו
לדנין כדאיתא פרק [עד כמה] (בבב"א דף ק"ג ע"ב):

מדבריי קבלה אמרנו. לא מני
למיתא פסחא מנייניה כלל
אס לא נאמר שנתא קבלה צידס
סדר שמות החדשים זה אחר זה והכי
אמר זירושלמי שמות החדשים עלו
צידס מצבל צרלשונה צירח האיתנים
שבו וולדו אבות צירח זול שבו כל
העולם וזבל והארץ עשויה זולות זולות
שבו זוליס לזמנה צנתיסה צירח זיו
שבו זיו האילנות מכאן ואילן ויהי צמדש
ניסן שנת עשרים ויהי צמדש סכלו שנת
עשרים צמדש העשירי הוא חדש טבת:
בשנים קא מיירי. וקשיא דהא
קא אמר לרגלים ואמר
לעיל כיון שעברה עליו שנה בלא
רגלים ורגלים בלא שנה י"ל מכל
מקום צמדשים לא קא מיירי:

הם העידו. משנה היא צבדיות
(פ"ו משנה ז) ופ"ק דסנהדרין
(ד' י"ג: וס"ג) גזי (ט) עברוה ציוס ל' של
אדר דלאמר רב נחמן מעובר וקדוש
ומקשי ליה רבא מכלי מפורים לפסח
תלמינ יומין הוי ומפורים דרשינן
צהלכות הפסח וכי מני ריש ירחא
ומתקיים להו א"ת ללוזלי ה"ג ה"מ
לאקשויה אמתניתין דעליות:

בהפסקה א קא מיירי. לקמן
(ד' י"ג: וס"ג) גזי אדר
צמשי ר"ה לירקות ולא קמני לנדריס
דקמני צנתיסה משום דמתניתין
צהפסקה לא קא מיירי:

מראשית השנה. לקמן (ד' ט"ז):
אמתינ דוה תשירי:

שמא א ימסרם יפה יפה.
פלוגמא דמנאי היא צסוק
פרק הצית והעליה (צ"מ ד' ק"ח). גזי
שומרי ספיקים צצניעות אי ממנדב
שומר חס וקלמתי מימה דפרין הכל
פשיטא צנתיסא דהויא פלוגמא דמנאי
ושמא יש לחלק דהכל (י"ב) ליכא למישא
כולי האי כמו צצמנו:

לא קמיירי: ולעבורין: לעבורין מניסן מנינן והתניא א"א אין מעברין השנה לפני
ר"ה ואם עיברה אינה מעוברת אבל מפני הדחק מעברין אותה אחר ר"ה מיד
ויאעפ"כ אין מעברין אלא אדר אמר רב נחמן בר יצחק מאי עיבורין הפסקת
עיבורין דתנן הן העידו דשמעברין השנה כל אדר שהיו אומרים עד הפורים
מ"ט דמאן דאמר עד הפורים כיון דאמר מר א"ה שואלין בהלכות הפסח קודם
לפסח שלשים יום אתי ללוזלי בחמין ואידך מידע ידוע דשתא מעברתא
בחושבנא תליא מלתא וסברי חושבנא הוא דלא סליק להו לרבנן עד
האידינא ותנא דידן בהתחלה קמיירי בהפסקה לא קמיירי: ולתרומת
שקלים: מגלן א"ר יאשיה אמר קרא זאת עולת החדש בחדשו לחדשי השנה
אמרה תורה הבה וקרבן מתרומה חדשה וגמרי שנה שנה מניסן
דכתיב וראשון הוא לכם לחדשי השנה ולגמור שנה שנה מתשרי דכתיב
11 ומראשית השנה דנין שנה שיש עמה חדשים משנה שיש עמה חדשים
ואין דנין שנה שיש עמה חדשים משנה שאין עמה חדשים אמר רב
יהודה אמר שמואל קרבנות צבור הבאין באחד בניסן מצוה להביא מן
החדש ואם הביא מן הישן יצא אלא שחיסר מצוה תנ"ה קרבנות צבור
הבאין באחד בניסן מצוה להביא מן החדש ואם הביא מן הישן יצא
אלא שחיסר מצוה ויחיד שהתנדב משלו כשרין כלכד שימסרם לצבור פ

בעל מום. שגולד צמומו ועומד לישהט צחוק מיום שגולד הוא ראו
לך ומונין לו משגולד: מי מצי אכיל ליה. ציוס שגולד דלמא נפל הוא
ואין שחיטה מטהרמו עד שיהיה שמונה ימים דשזב נפק ליה
מכלל נפל דמניא (שג"ד ד' ק"ה): רש"י אומר כל ששהה ששים יום
צבלס אינו נפל וצבהמה שמונה ימים:

לחדשים. למנין חדשי השנה:
לעיבורין. קא ס"ד לישב צ"ד ולעיין
אס השנה הצאה זריכה להתעבר:
ולתרומת שקלים. (ב) להקריב ראשון
קרבנות הלקוחים מתרומת קופות של
שקלי שנה זו: אף לשכירות צמים.
המשכיר צית לחצירו ואמר לשנה זו
כלתה שנתו צאלח צניסן ואפי' לא
דר בו אלא חדש אחד: החדש הוא
לכס. ומגלן דניסן דכתיב ויקחו להס
זה לפסח וכתיב קרא אחרונה שהפסח
צמדש האצבי שיש בו אצבי שהצדוה
צכירה בו להיות מנוסלת צגמר
צישולה: צעינא אצבי וליכא. סכנר
נגמרה מניסן ואי איכא זרעא אפילה
אין זה צכיר אלא אפילה: ואימא אדר.
דליכא זרעא חרפה ומצבכר מאלר:
רוצ אצבי. שיהו רוצ תצואות
מתצכרות צו: שיש בו אסיפה.
שמכניסין בו פירות צצית מפני
הגשמים וכל הקין הן עשויות גדישין
לישב: ראשון למיתסה. למעשה המן:
ותנא דידן. עולת תנא צצמתי ר"ה
לחדשים: צעינא מניסן.

צצמתי וכי רשאין צ"ד לישב ולעיין
צצורכי עיבור א"ר"ה צניסן: אין
מעברין. אין מעיינין צצורכי צצורכי
להודיע לגולה שעצירו צ"ד את השנה
שלא ישמחה הדבר עד אדר הכל:
אזל מפני הדחק. שמהפדין שלא
יגזרו נכריס (י) מלישב צ"ד או צצריך
הנשיא לחלכ המלך ואין מעברין אלא"
ירכה נשיא כדלאמר צצסנהדרין (דף
א): ויאעפ"כ אין מעברין אלא אדר.
אין מוספיין חדש על השנה אלא אדר
דכתיב שמור את חדש הצבי חדש
הסמוך לאצבי עבר שיכא אצבי
צצמונו: הפסקה עיבורין. שכיון שקדשו
שנתה מלהיס מעוברת עוד שאין
רשאין לעשות ניסן אדר סכנר נכנסה
שנה אחרת לענין עיבור: סס העידו.
רבי יהושע ור' פפיס שמעבריס את
השנה כל אדר אס ראו צ"ד לאחר
הפורים שהשנה זריכה להתעבר
מעברין אותה: שהיו אומרים עד
הפורים. לפי שהיו חכמים אומרים
שאין מעברין אלא"כ ומשבו צצנר לפני
הפורים לך החקקו לעדות זו: אפי
ללוזלי צצמזן. סכנר מן הפורים ואילן
התחילו הדרשנים לדרוש צצכיס צבלו'
הפסח החקקו השומעים לעשות פסח
לסוף ל' יום ואס יעצבו צ"ד את השנה
לא יתקבלו דצבי שלוחי צ"ד לשומעין
לדמות את הפסח סכנר שמועו עד
הדרשני: הפסקה לא קא מיירי. בראשי
צמדשו דחדשי. חדשי יתירא לדרשה:
יפה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולתרומת
שקלים. ראשון להקריב
קרבנות הלקוחים מתרומת
ששלש קופות: (ב) תוס' ד"ה
שהפסקה כו' לקמן גזי אדר.
כ"ז נראה דקשיא להו אמאי
[לא פריך בה"ח צבן] לירקות
ולגמרי צצניסא לקמן דף
י"ב [ותנא דידן אמאי לא
תשירי מניסן אלא] דל"ל
למנוסא מנא זמרי אס כן
הכל נמי לא הוי ליה למימר
שהפסקה לא קמיירי אלא דמי
ושירי [ואתא קאמתי דלקמן
נמי סמוך למירולא] דהכל
צהפסקה לא קמיירי:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה שמא וכו' ליכא
לפניה שיהי האי. עין וימא
ל"ה ע"כ תוס' ד"ה עמוס:

הגהות מהר"ב הרשבוב

[א] רש"י ד"ה עיבורין מניסן
מניין כו' ולעיין צצכרי עיבור
השנה צניסן אפ"ל:

רבינו חננאל

ובכור בעל מום משעה
שגולד שראוי לאכילה והוא
דקיים ליה בנתיב שכלו
לו דקיס. מונין לו שנה
משעה שגולד. תנו רבנן
באחד בניסן ראש השנה
לחדשים כולי' מנא לך.
דכתיב ראשון הוא לכם
לחדשי השנה ונדרחה. ופירש
רב חסדא ונדרחו דבריו.
ואמר רבינא דבר זה אינו
מפורש בתורה אבל מפורש
הוא ברברי קבלה, וביום
עשרים וארבעה לעשרת יום
חדש החדש שבת וגו'.
ואסיקנא ומתניתין דלא קמני
לחדשים אלא פליג, אלא
בשנים קא מייירי בחדשים
לא קא מיירי. ולעבורין.
אוקימנא להפסקת עיבורין.
כלומר, כיון שהגיע ניסן
נפסק עבור משנה זו, כדתנן
הן העידו שמעברין את השנה
כל אדר, שהיו אומרים עד
הפורים. ואם נשלם אדר ולא
עיברה, נפסק העיבור ושוב
אין מעברין שנה זו. ותנא
דידן בהתחלת השנים מיירי,
בהפסקת עיבור מוז השנה
לא מיירי. ולתרומת שקלים.
פירוש, בשלישה פריקים בשנה
תורמין את הלשכה, ובשלוש
קופות של שלש שלש סאים
היו תורמין את הלשכה.
והתרומה הראשונה של
תרומת שקלים היתה באחד
בניסן כ"ר טבי דאמר קרא
זאת עולת החדש בחדשו
הוא לכם לחדשי השנה,
וגמר שנה שנה מניסן. וכי
הא הביא מן הישן, אלא שחיסר
[מצות]. וחזיר שהתנדב משלו
כשרין, ולכבוד שימסרו לצבור.

(א) [סנהדרין י"ב. תוס' סס
פ"ב הי"ג, (ב) סנהדרין פ"ג.
עדות פ"ג מ"ג, (א) פסחים י'
מגילה ט"ז. סנהדרין י"ב. ע"ז
ה: תוס' מגילה פ"ג הי"ב
בבב"א ט"א, (ד) יומא ה"ד,
מגילה כ"ט. ע"ש, (ה) [לקמן
ט' ז': (ו) יומא ט"ה,
(ז) [תוספתא פ"א ה"ד],
(ח) [יומא ה': צ"מ ק"ח],
(ט) צ"ח: (י) עיבור, (י) צ"ח:
שנה, (ט) [ז"ל קידוש].

מוסף רש"י

אין מעברין השנה לפני
ר"ה. אין ישיבין צ"ד קודם
לכס השנה לענין ולומר
מתעבר שנה זו כפי דרשים,
מפני שיש שנה צכנר
קודם שיגיע ומולוי תמזן
(סנהדרין י"ב). אבל מפני
הדחק. שמא לא יהא סס
צ"ד מופלא סמוך לאדר או
שמא יכא מלך צצורכי עיבור
על ידן מעברין אותה.
ומידישין לגולה אחר ר"ה מדי
שעיברוה (ס"ח). ויאעפ"כ
אין מעברין. אולם כפי
החכם אחרים לא שכינה
אדר ישבו שני אדרים (ס"ח).
הן העידו. ר' יהושע ור'
פפיס צצמזן עיבור (סנהדרין
י"ג). ולמעברין השנה כל
אדר. ואפי"כ שלא נמלכו
לעבר קודם הפורים וקראו
את המנילה גולד להשאין
ואמר קן ראו שהשנה אצבי
להתעבר ועברוה (ס"ח). שהיו
אומרים עד הפורים.
לפניך האצבי לעבר כן
שהיו שאר חכמים אומרים
עד הפורים מעברין וטוב
אין מעברין (ס"ח). שואלין
בהלכות הפסח. ובי מרחק
להו לא ימימי שלוחי צ"ד
סכנר שמועו מן הדרשנים
לעשות הפסח סכוף ל' ואפי
לוזולי צצמזן (ס"ח). החדש
החדש לחדשי השנה.
כל מה שהיה לנה ל'
(מגילה ט"ב) מדוען ימי
כמימי לדרשה לומר כן יס
חדש שאלה לך לנה
הקרבנות והלשכה מתרומה
חדשה (יומא ט"ה) שאלה לך
לחדשו צצבלת עולת ממדין
ומניסן מתרומת חדש, וזהו
ניסן (מגילה ט"ח).

תורה אור השלם

1. החדש הזה לכם ראש
החדשים ראשון הוא לכם
לחדשי השנה: שמוח יכ ב
שמוח את החדש והאצבי
ועשית פסח לך אלאחר כי
בחדש האצבי הוציאך ה'
אלאחר מפורים לך:
דברים טז א
2. אך בחמש עשר יום
לחדש השביעי באפסקם
את תבואת הארץ תרגו
את חג ה' שבעת ימים ביום
הראשון שבתן וביום
השמיני שבתן:
3. ויקרא כג ט
4. ביום עשרים וארבעה
לעשית עשר החדש הוא
חדש שבט בשנת שתים
לדרוש הזה דבר ה' אל
זכריה בן ברכיהו בן עזרא
הנביא לאמר: זכריה א' ז
5. ותלקח אסתר אל המלך
אחשורוש אל בית מלכותו
בחדש העשירי הוא החדש
שבט בשנת שבע
למלכותו: אסתר ב טו
6. והיה בשנת ארבע המלך הדין דבר ה' אל זכריה בארבעה לחדש הששעי בכסלה: זכריה ז א
7. ויקרא ספרי
המלך בעת החדש השלישי הוא החדש סיון בשלושה עשרים בו ויקתב ככל אשר צוה מרדכי אל היהודים ואל
האחשוריים והחיות ושרי המדינות אשר מהדו ועד בוש שבע ועשרים ומאה מדינה מדינה ככתבה ועם יום
כלשנו ואל היהודים ככתבם ובלשונם: אסתר ח ט
8. בחדש הראשון הוא החדש ניסן בשנת ששית עשרה למלך
אחשורוש הפיל פור הוא הגורל לפני המן וימחש לחדש שנים עשר הוא החדש אדר: אסתר ג ג
9. ומכסהו חצי הדין יקה לפי השלישית הדין לאיל רביעת הדין לכפש ין ואת עלת החדש בחדשו
החדש לפני המן מיום יום יום וימחש לחדש שנים עשר הוא החדש אדר: אסתר ג ג
10. החדש הזה לכם ראש החדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה: שמוח יכ ב
11. ארץ אשר יי אלאחר דרש אתה תמיד עניי יי אלאחר בה מרשית השנה ועד אחרית שנה: בראש יב